

Dabas skaitīšanā bioloģiski vērtīgie zālāji konstatēti 45% apsekoto teritoriju

Dabas aizsardzības pārvaldes (Pārvalde) īstenotās dabas skaitīšanas četrās sezonās Latvijā ir apsekoti vairāk nekā 130 tūkstoši hektāru zālāju.

No tiem 45% jeb nepilni 60 tūkstoši hektāru aizņem bioloģiski vērtīgie zālāji. Diemžēl šo biotopu īpašnieki ziņo, ka vairāk nekā 4 tūkstoši hektāri dabā vairs nepastāv, jo ir uzarti vai apmežoti.

Lai mudinātu cilvēkus turpināt apsaimniekot un uzturēt bioloģiski vērtīgo zālāju (BVZ) platības, to īpašnieki vai apsaimniekotāji Lauku atbalsta dienestā (LAD) var saņemt atbalsta maksājumus, uzņemoties saistības par zālāju apsaimniekošanu. LAD atbalsta maksājumu dati apstiprina, ka līdz ar dabas skaitīšanā konstatēto BVZ īpašnieku informēšanu par šo dabas vērtību īpašumā un to piemērotu apsaimniekošanu, atbalsta pasākuma “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” klientu skaits ir pieaudzis par 44%, bet pieteiktās platības palielinājušās par 35%.

Visi zālāji nav vienādi, jo atšķiras tajos esošā augu dažādība un daudzums. Ja zālājs

gadu desmitiem ticis pļauts vai noganīts un ne reizi šai laikā nav arts, izveidojas bieza, stabila velēna, kas palīdz neizžūt un neizgāzties zālājā esošo augu saknēm, pārziemot augu sēklām un dod iespēju augt daudzgadīgiem ziedaugiem, ārstniecības un aizsargājamiem augiem, ko novērtē apputeksnētāji. Šādus zālājus sauc par bioloģiski vērtīgiem un tajos atrodama trešā daļa Latvijas augu sugu, no kurām daudzas nespēj dzīvot citur. Turklāt BVZ palīdz arī regulēt klimatu, piesaistot ogļskābo gāzi, mazina plūdu un erozijas risku, veicina ūdeņu pašattīrīšanos un nodrošina dzīvotni kultūraugu apputeksnētājiem.

Pirms simts gadiem BVZ aizņēma trešo daļu Latvijas teritorijas. Līdz ar dzīvesveida un saimniekošanas maiņu, kā arī iedzīvotāju pārcelšanos uz pilsētām BVZ palikuši novārtā. Šādi daudzveidīgie zālāji bez cilvēku līdzdalības nevar iztikt, jo nepļauti un nenoganīti, ar laiku aizaug ar krūmiem, kokiem un izzūd to bioloģiskā daudzveidība. Tādēļ BVZ platības ar katru gadu samazinās, padarot šo dabas vērtību par visapdraudētāko biotopu grupu Latvijā. Visbiežākie BVZ platību samazināšanās iemesli ir neapsaimniekošana, pārāk intensīva apsaimniekošana, uzāršana un zemes apmežošana.

Dabas skaitīšanas vadītāja Iriša Mukāne stāsta, ka kopš dabas skaitīšanas uzsākšanas Pārvalde ir saņēmusi ap 8 600 zemju īpašnieku zvanu, un lielākoties zvanījuši BVZ īpašnieki: “Nenoliedzami, ka daļai no viņiem interese par BVZ uzturēšanu saistīta ar atbalsta maksājumu saņemšanu.

Vienlaikus daudzi zvanīja un uzskaitīja, cik daudz naktsvijoles un citas retās un īpaši aizsargājamās augu sugas sastopamas viņu īpašumos. Sarunās bija jūtams liels lepnums par BVZ krāšņumu, ko novērtē ne vien taureņi un bites, bet arī cilvēki. Un vienā pļavā dabas eksperte pat fiksēja iežogotas orhidejas, kuras īpašnieki saudzēja pļaujas laikā!”

Pārvalde šī mēneša sākumā ir izsūtījusi noslēdzošās sezonas datus BVZ īpašniekiem, kuru zālāji tika apsekoti pērn. Līdz ar to zālāju īpašnieki ir pirmā no sešām biotopu grupām, kuriem izsūtīti visu četru sezonu dati un tie vienlaikus pieejami arī Pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā *Ozols* (<https://ozols.gov.lv/pub>). Savukārt informācija, kā vispiemērotāk apsaimniekot BVZ, pieejama tīmekļa vietnē <http://bit.ly/biotopi>.

Lai saņemtu atbalsta maksājumu, BVZ īpašniekam vai apsaimniekotājam ir jāsažinās ar LAD, jo atbalsta maksājums netiek piemērots automātiski. Plašāku informāciju par atbalsta maksājumiem var saņemt, zvanot LAD pa tālruni 67095000.

Dabas skaitīšanas jeb Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” visas paredzētās aktivitātes tiks īstenotas līdz 2023. gadam. Plašāka informācija pieejama vietnē www.skaitamdabu.gov.lv, www.daba.gov.lv.

Plašāka informācija:

Ilze Reinika

Dabas aizsardzības pārvalde

Dabas skaitīšanas vadītājas asistente

ilze.reinika@daba.gov.lv

Tālr.: 27858275